

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

J A V N A U S T A N O V A

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

Splitska 2/II kat, 51000 Rijeka
tel.: ++385 51 351 772; fax: ++385 51 212 436

e-mail: zavod@pgz.hr, www.zavod.pgz.hr

Sastanak sa gradonačelnicima i načelnicima JLS
MIKROREGIJA **PRIOBALJE**

**ŽUPANIJSKA RAZVOJNA
STRATEGIJA (RS PGŽ)
2015. – 2020.**

Ravnatelj
prof.dr.sc. Mladen Črnjar

Rijeka, 24. travanj 2014.

Dnevni red

1. Uvodno o RS PGŽ
2. Metodologija izrade
3. Analiza stanja PGŽ – **osvrt na MR Priobalje**
4. Prijedlog vizije i prijedlog strateških ciljeva
5. Rasprava

ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA

- Temelj rješavanja **društveno-gospodarskih** nejednakosti na županijskoj razini.
- Temelj za osiguravanje bolje usklađenosti **regionalnih i lokalnih potreba** sa nacionalnim prioritetima.
- Županijska razvojna strategija je **osnova za kandidiranje projekata** na bilo koji izvor financiranja iz državnog proračuna i strukturnih fondova i kohezijskog fonda.

Zašto je važna za JLS?

- Akcijski plan
- Financijski plan
- Baza projekata

INTEGRIRANO planiranje regionalnog razvoja!

SUVREMENO **STRATEŠKO** PLANIRANJE
Planiranje PROGRAMSKOG proračuna

Razvojni projekti

- **Lista želja?**
- **Jasni kriteriji** za nominaciju projekata!!!
 - Realni!!
 - U funkciji zapošljavanja!!

Definiranje **prioritetnih** razvojnih projekata prema **kriterijima**:

- Izvedivosti, ekonomskog utjecaja, isplativosti
- Ekološke prihvatljivosti
- Mogućnosti financiranja bespovratnim sredstvima EU fondova

Europa 2020

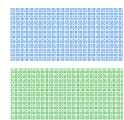

Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

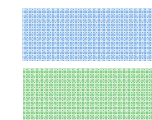
TRI PRIORITETA

- **Pametan rast:** razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji.
- **Održiv rast:** promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija
- **Uključiv rast:** njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Prepoznavanje prioritetnih sektorov

EUROPA 2020.

Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

- **PAMETNI**

- Tehnološke inovacije
- Ne-tehnološke inovacije
- Ekonomski pokazatelji
- Izvozna orijentacija

- **UKLJUČIVI**

- Zapošljavanje
- Odgovaraju na društvene izazove

- **ODRŽIVI**

- Energetski učinkoviti i sigurni
- Resursno učinkoviti
- Odgovaraju na društvene izazove

SPECIJALIZACIJA

- ***Pametna specijalizacija (Smart Specialization)*** podrazumijeva **identifikaciju jedinstvenih obilježja i potencijala** svake zemlje i regije, uz isticanje konkurentskih prednosti te okupljanje regionalnih dionika i sredstava oko vizije budućnosti utemeljene na izvrsnosti. Ona također uključuje i jačanje regionalnih inovacijskih sustava, povećavanje razmjene znanja te širenje prednosti inovacija kroz cjelokupno regionalno gospodarstvo.

**PREDUVJET ZA DOBIVANJE POTPORA IZ
EUROPSKOG FONDA ZA REGIONALNI RAZVOJ!!**

Čemu specijalizacija?

- U funkciji stvaranja brenda PGŽ, ali i svake pojedinačne JLS
- **Jačanje prepoznatljivosti**
- Privlačenje investicija

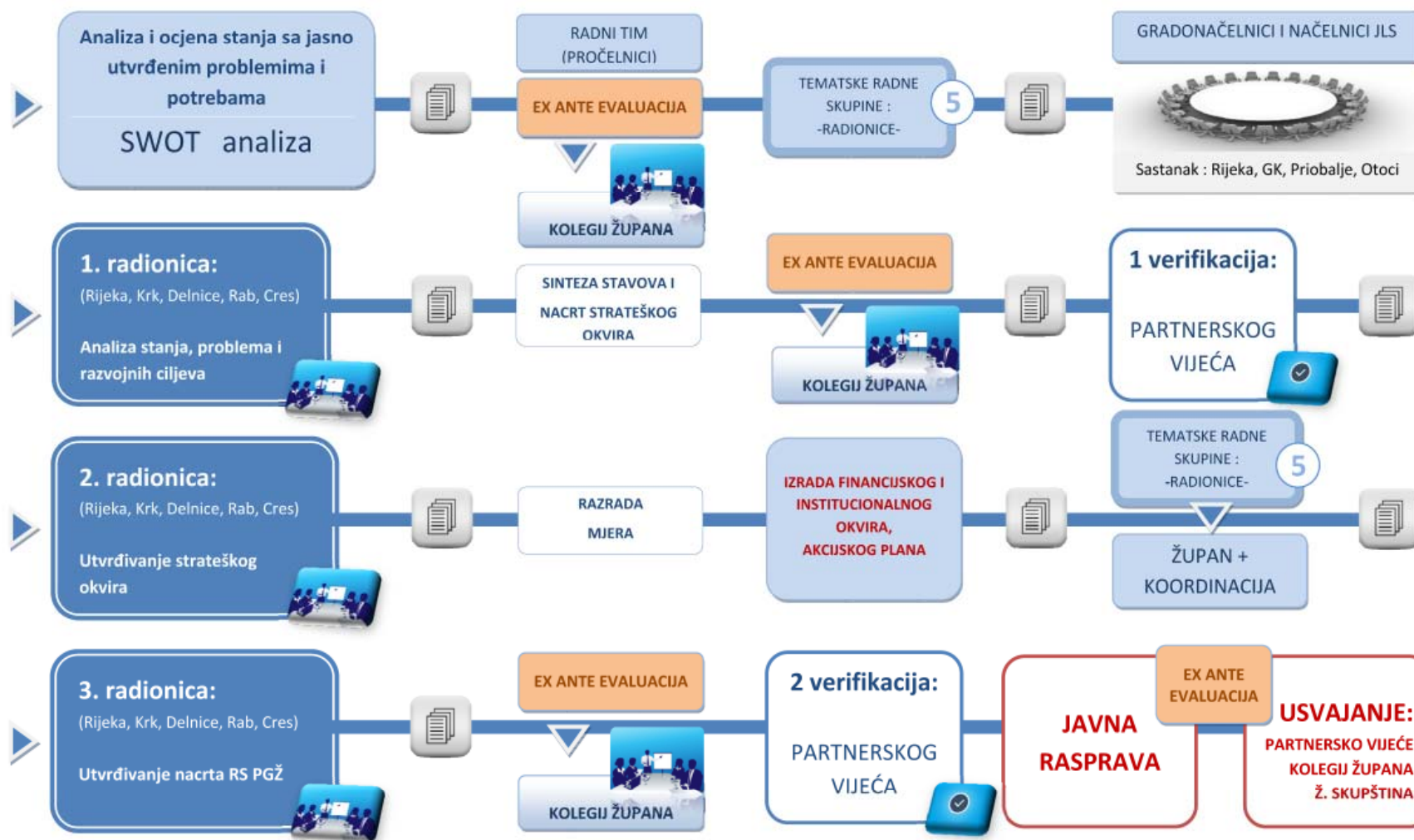
Sadržaj RS PGŽ

1. Uvod
2. Sažetak
3. Analiza/ocjena stanja
4. Rezultati provođenja prijašnjih strategija
5. SWOT analiza
6. Vizija i strateški ciljevi
7. Prioriteti i mjere
8. Politika županije prema posebnim područjima
9. Financijski plan
10. Provedba ŽRS
11. Praćenje i izvještavanje

Dodatak 1: *Rezultati konzultacija s odgovarajućim partnerskim vijećem tijekom izrade ŽRS te opis uključivanja partnerskog vijeća u praćenje provedbe*

Dodatak 2: *Izvještaj o prethodnom vrednovanju ŽRS*

SPUO??

EX ANTE EVALUACIJA

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave, kojim se trebaju odrediti osnovni pravci županijskog razvoja i istovremeno osigurati suglasnost i razrada nacionalnih ciljeva i prioriteta razvoja.

čl. 14, čl 12 Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09)

Što slijedi?

- Radionice:
 - » **Grad Rijeka**
 - » Grad Krk
 - » Grad Delnice
 - » Grad Rab
 - » Grad Cres

SVIBANJ
2014.

Nužno definirati sastav sudionika na radionicama, max **25 osoba!**

Tijela uključena u izradu RS PGŽ

. PGŽ i JLS

- 1. PARTNERSKO VIJEĆE (29 članova)**
- 2. TEMATSKE RADNE SKUPINE (5 skupina)**
- 3. SAVJET ZA PRAĆENJE IZRADE RS PGŽ (9)**

 Načelo partnerstva

MR PRIOBALJE

POLOŽAJ MR PRIOBALJE

= **130.535 ha**

Zauzima **37%** teritorija Županije

80% stanovništva Županije nalazi se u MR Priobalje, od čega **55%** otpada na Grad Rijeku

MIKROREGIJA	GRADOVI	OPĆINE
PRIOBALJE	Bakar, Crikvenica, Kastav, Kraljevica, Novi Vinodolski, Opatija, Rijeka	Čavle, Jelenje, Klana, Kostrena, Lovran, Matulji, Mošćenička Draga, Viškovo, Vinodolska općina, Omišalj*

*prema PP PGŽ (SN 32/13) općina **Omišalj** smještena je u **mikroregiju Priobalje**.

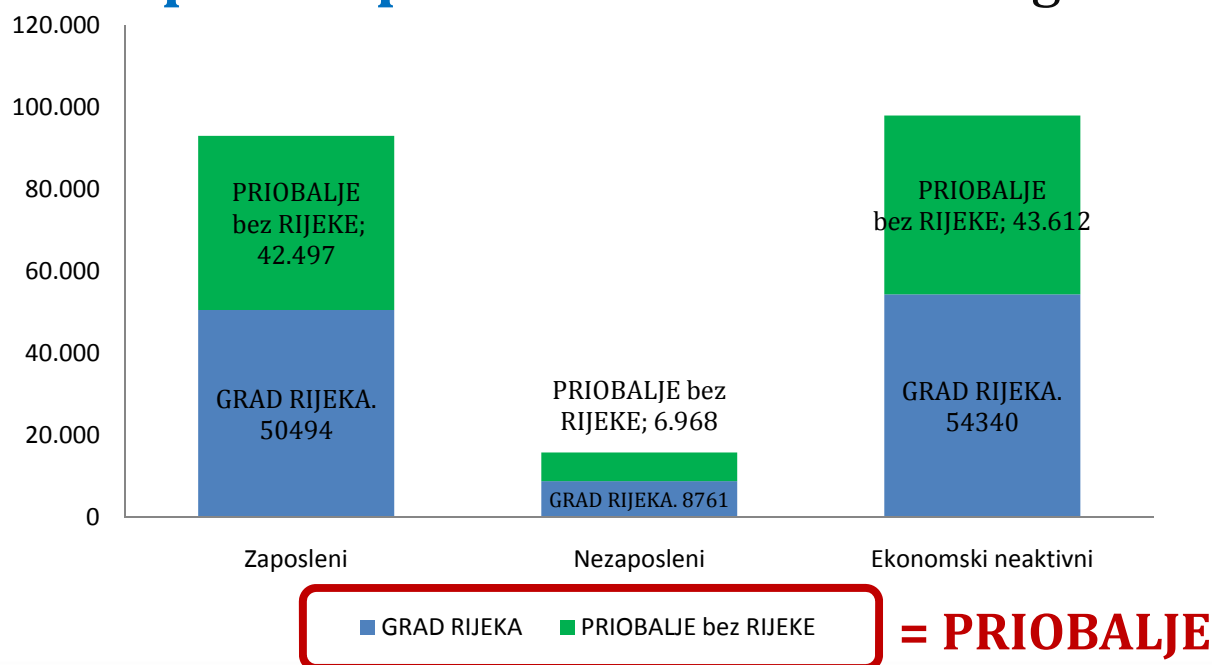
Ljudi MR PRIOBALJE

- Porast broja stanovnika 2011. MR Priobalje od **8.9%** u odnosu na 2001. ali Grad Rijeka - **konstantan pad broja stanovnika** od 2001.
- **Općina Viškovo** - najveći porast broja stanovnika - **62%**
- Najviša stopa **nataliteta** u Županiji
- Najviše stanovnika sa završenom **srednjom školom** - **60%**, a sa završenim visokim obrazovanjem **19%**
- Najviše **visokoobrazovanih stanovnika 24%** u Gradu Rijeci

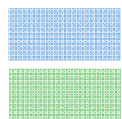
Ljudi

- **Nepovoljna ekonomska struktura** - više stanovnika je ekonomski neaktivno nego što ih je zaposleno
- 2011. godine **zaposleno 46%** stanovnika, **7% nezaposleno, 47% neaktivno** (umirovljenici, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, djeca, učenici, studenti,...)
- Najviše **nezaposlenih** u dobi **25-29 godina**
- **Stopa nezaposlenosti u PGŽ 2012. godine: 14 % (RH 18,9%)**

Prostor MR PRIOBALJE

- **Najveća gustoća** naseljenosti po MR - **34 st/ha** (**21 st/ha** ako se izuzme Grad Rijeka).
- **Grad Rijeka - 76 st/ha**
- Najviše planiranih površina **gospodarske namjene**, a tek nešto **manje sportsko rekreacijske namjene**
- Najveći broj naselja tj. izdvojenih dijelova naselja (**291 od 517**) **manjih od 1 ha** - obavezna “minimalna opremljenost” - **NEEKONOMIČNO**

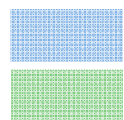
Građevinska područja – naselja MR PRIOBALJE

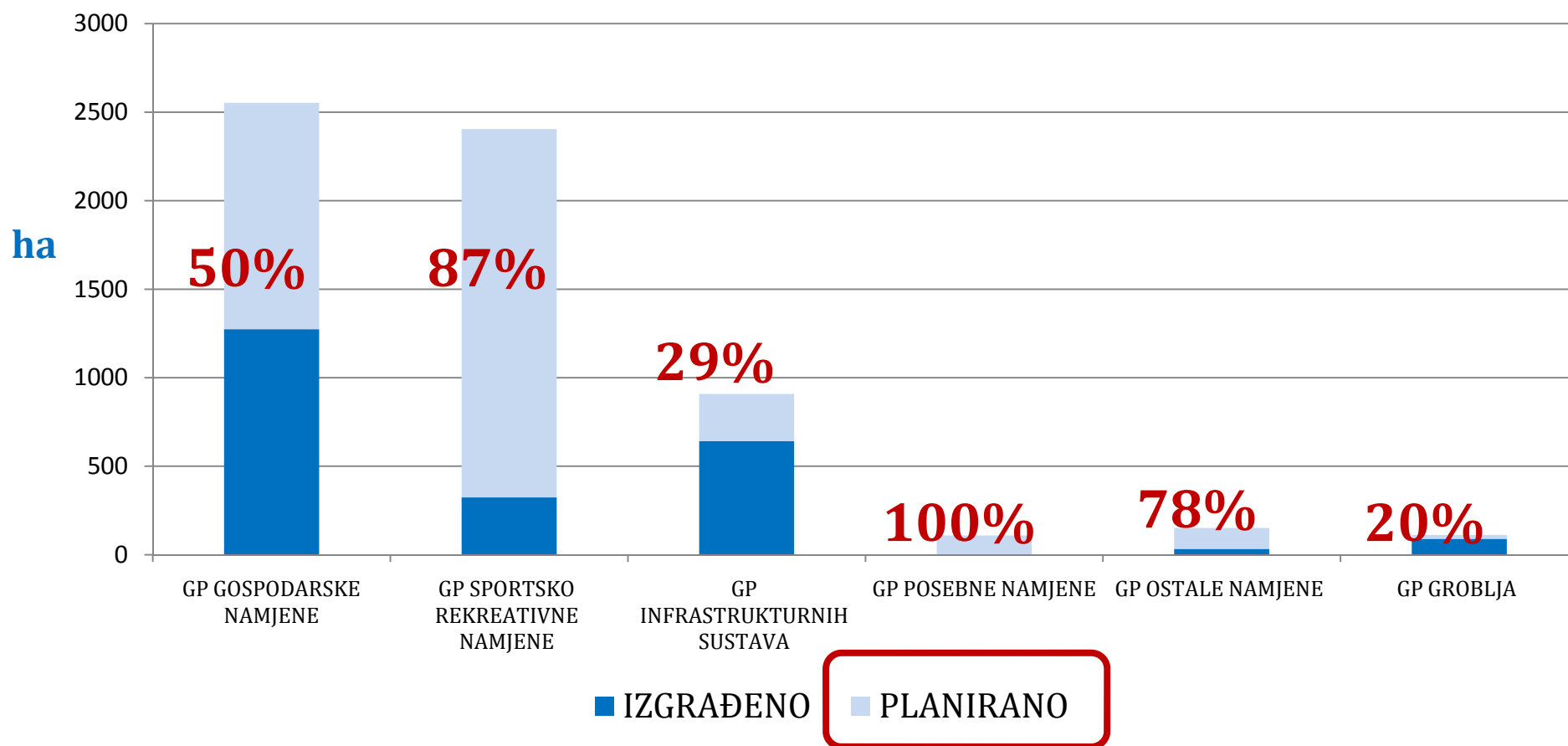
Struktura izgrađenog i planiranog djela GP naselja

“REZERVE” unutar izgrađenog djela naselja

Građevinska područja – izdvojena namjena MR PRIOBALJE

Značajne mogućnosti širenja izdvojenih namjena izvan naselja u njihovom **planiranom djelu.**

Prirodna obilježja i zaštita okoliša

- Glavnina emisija onečišćujućih tvari u zraku na području Županije vezana je za **područje Grada Rijeke i Općine Kostrena**
 - Onečišćenje dušikovim oksidima uslijed intenzivnog **cestovnog prometa**.
 - Onečišćenje sumpornim dioksidom od **TE Rijeka i Rafinerije nafte Urinj**.
- Najopterećenije područje mora je **Riječki zaljev**, u kojem **50%** opterećenja dolazi iz **sustava odvodnje** Grada Rijeke

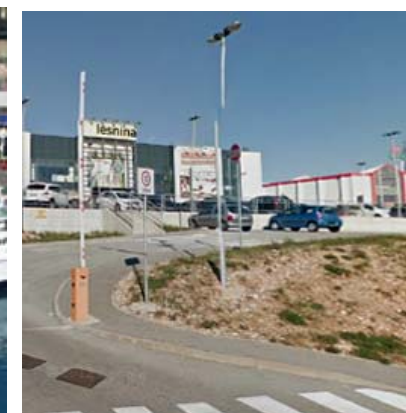
Gospodarska kretanja PGŽ

- **Recesija** ostavila značajan utjecaj na cjelokupno gospodarstvo uzrokujući stagnaciju, a zatim i **pad gospodarske aktivnosti**
- BDP p/c PGŽ u 2011. godini iznosio je **12.724 €**, što je za **26,75%** iznad razine BDP-a p/c na razini RH i **treći po veličini BDP p/c u RH**
- **Brodogradnja i metaloprerađivačka industrija** su u krizi
- Gospodarske prilike **petrokemijske industrije i prerađivača nafte** u PGŽ dodatno su pogoršane
- Udio **poljoprivrede, šumarstva i ribarstva** u BDV-u PGŽ se smanjuje (najniži udio u BDV-u od svih županija Jadranske Hrvatske)

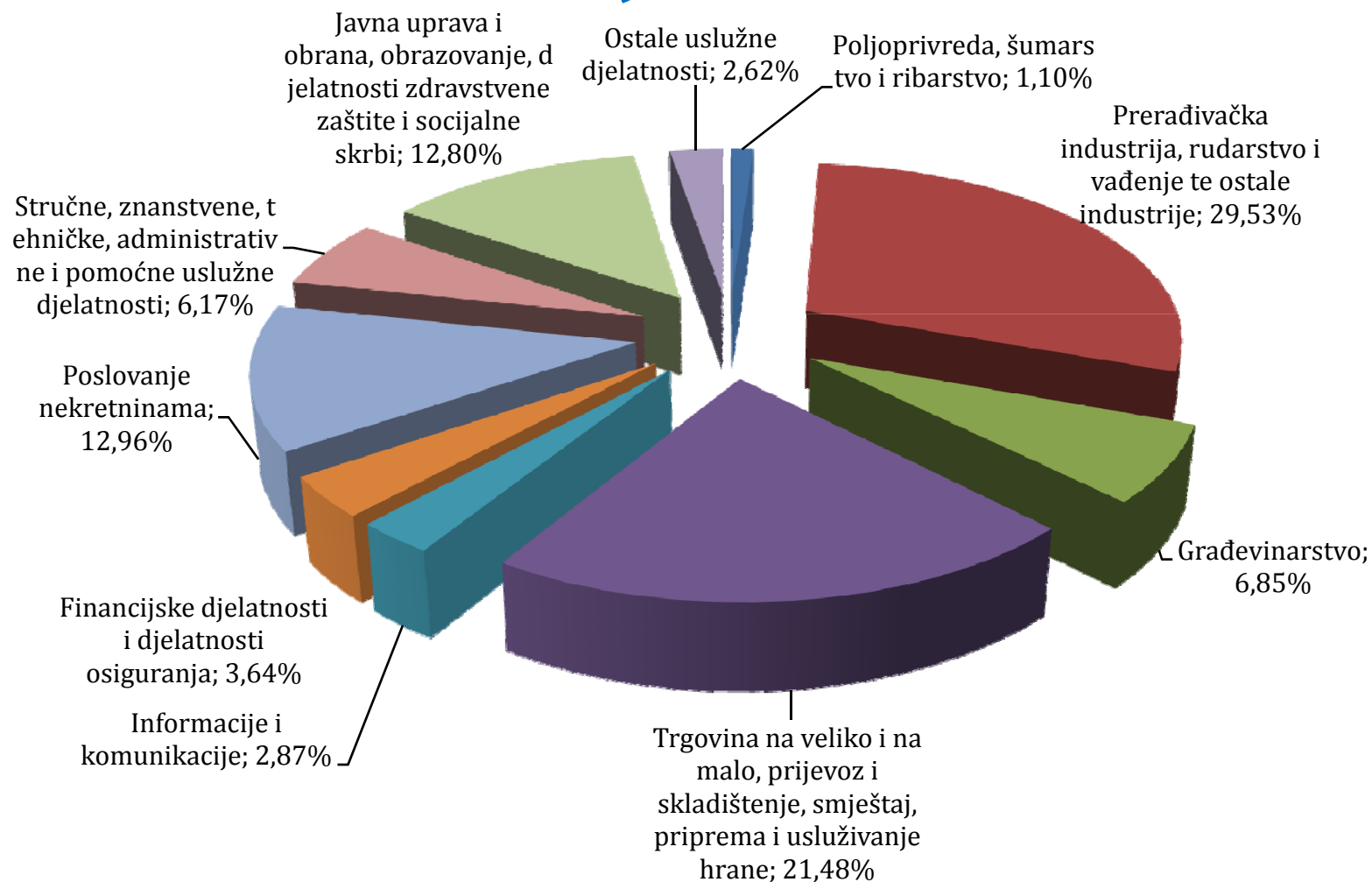

Poslovanje gospodarstva Županije

- **Smanjenje** gospodarske aktivnosti
- Izražena dinamika **pada** gotovo svih pokazatelja poslovanja poduzetnika
- U MR Priobalje koncentrirani poslovni subjekti (od **10** najuspješnijih – **8** u MR Priobalje)

Bruto dodana vrijednost PGŽ, 2011. godina

Ograničenja u izradi Strategije:
Vremenski obuhvat podataka i nivo obrade podataka!!!

Izravna strana ulaganja i vanjskotrgovinska bilanca, PGŽ

- Znatna izravna strana ulaganja (FDI) prema sektorima **financija** (56% FDI/udio 3,64%), **turizma** (6% FDI/udio 5,2%) i **informatike** (1% FDI/udio 2,9%) u posljednjih 20 godina
- Napravljena tranzicija prema **modernim** gospodarskim djelatnostima, ali je njihov inovacijski i ekspanzijski kapacitet unatoč visokoj razini ulaganja **slab**
- Još uvijek **visoki** zahtjevi za uvozom koji znatno premašuju izvoz (pokrivenost 76% u 2011.)

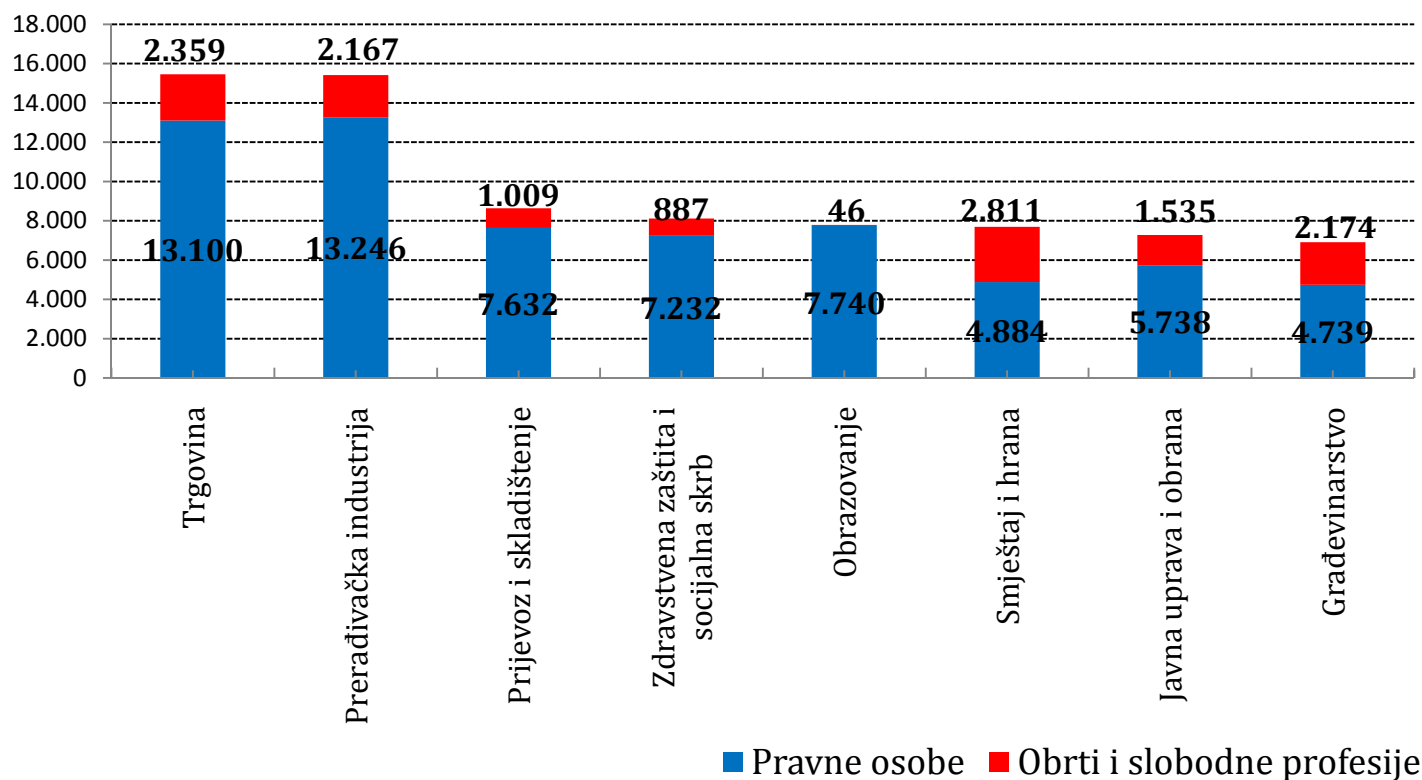
Izravna strana ulaganja i vanjskotrgovinska bilanca, PGŽ

- PGŽ je **14.** u RH po pokrivenosti uvoza izvozom
- PGŽ je **4.** Županija u RH po udjelu u ukupnom izvozu
- 2012. **najveći izvoz i uvoz** imala je MR Priobalje
- Najznačajnija *izvozna* djelatnost: **prerađivačka ind.**, najvažnija *uvozna* djelatnost je **trgovina na veliko i malo**

Tržište rada

Zaposleni u PGŽ u 2012. prema djelatnostima

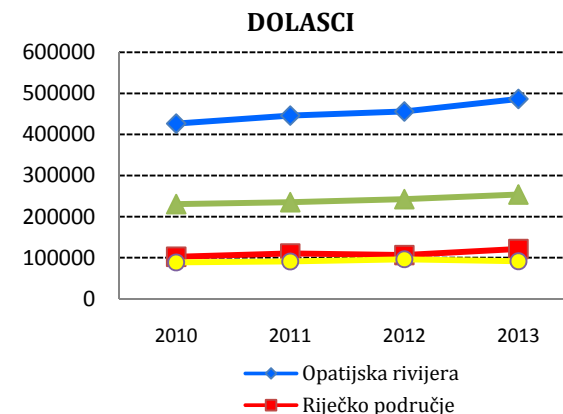
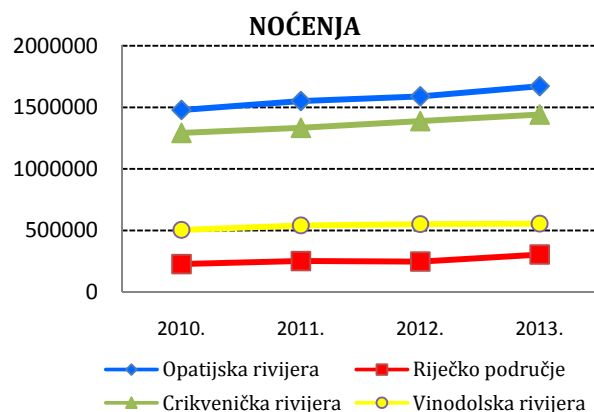

Manjak radnih mjesta
Velika nezaposlenost
Nedostatak radnika u pojedinim djelatnostima

Turizam – MR PRIOBALJE

- Jedna od **turistički najrazvijenijih regija** Hrvatske: PGŽ na **2. mjestu u RH** po broju ostvarenih noćenja i dolazaka turista
 - 19,13% (2.380.054) dolazaka turista na područje RH otpada na PGŽ
 - 92% (11.450.720) noćenja ostvarili su strani turisti
- Djelatnost turizma je u 2012. godini pridonijela **5,49% prihodima PGŽ** (1.8 mlrd. kn), te zapošljava **8,81% stanovništva**
- Najviše dolazaka i noćenja ostvareno je **2013.**
- Najviše dolazaka i noćenja ostvareno na **Opatijskoj rivijeri**

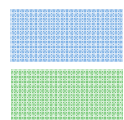
Noćenja i dolasci u Priobalju

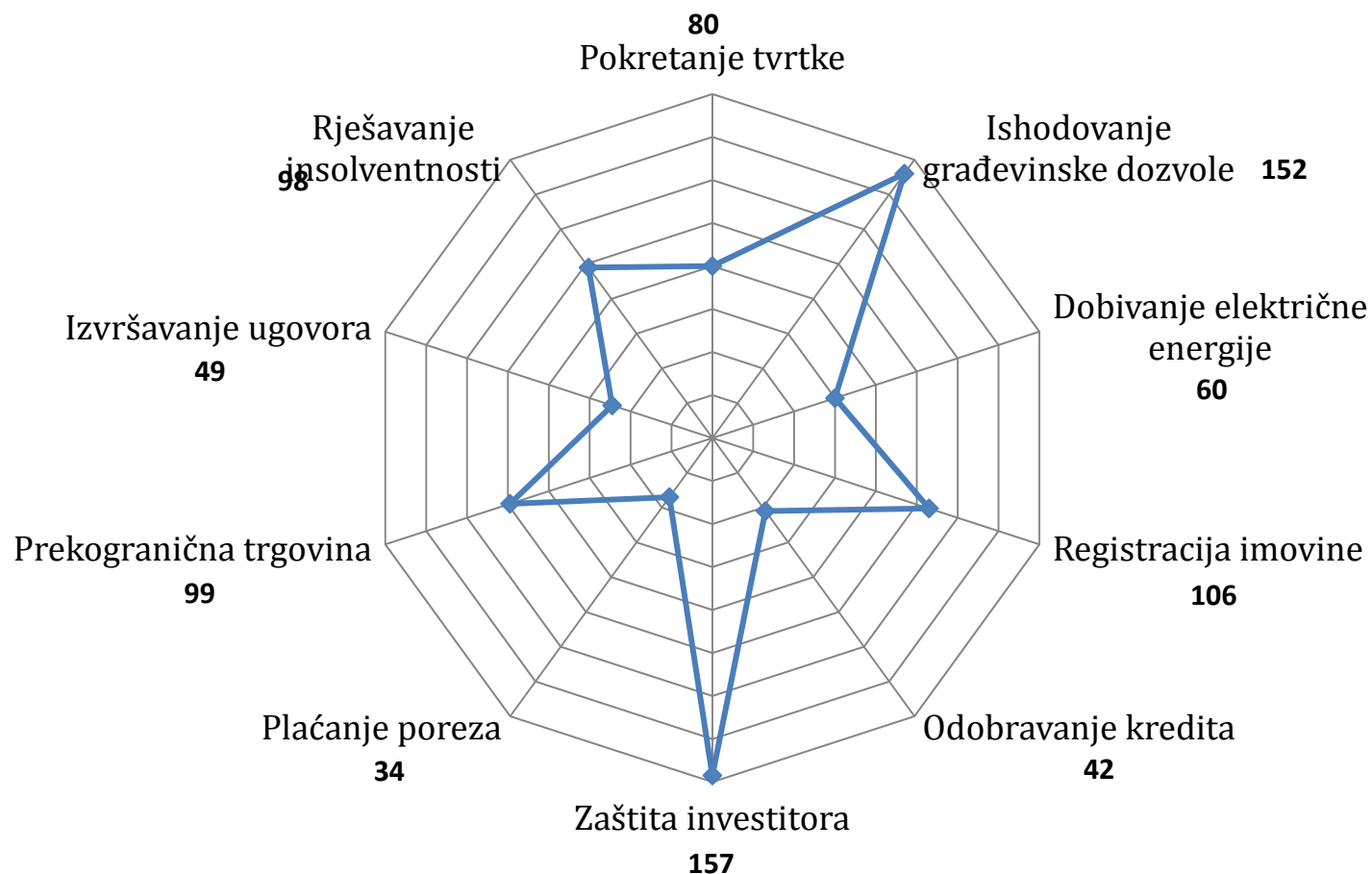
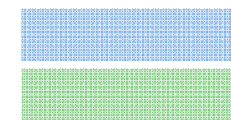
Daljnji razvoj?

- Koji je **temelj** za daljnji razvoj?
- Koja **gospodarska grana** će biti zamašnjak razvoja?
- **Prerađivačka industrija? Turizam? Promet?**

Doing Business – Rang Hrvatske (2014.)

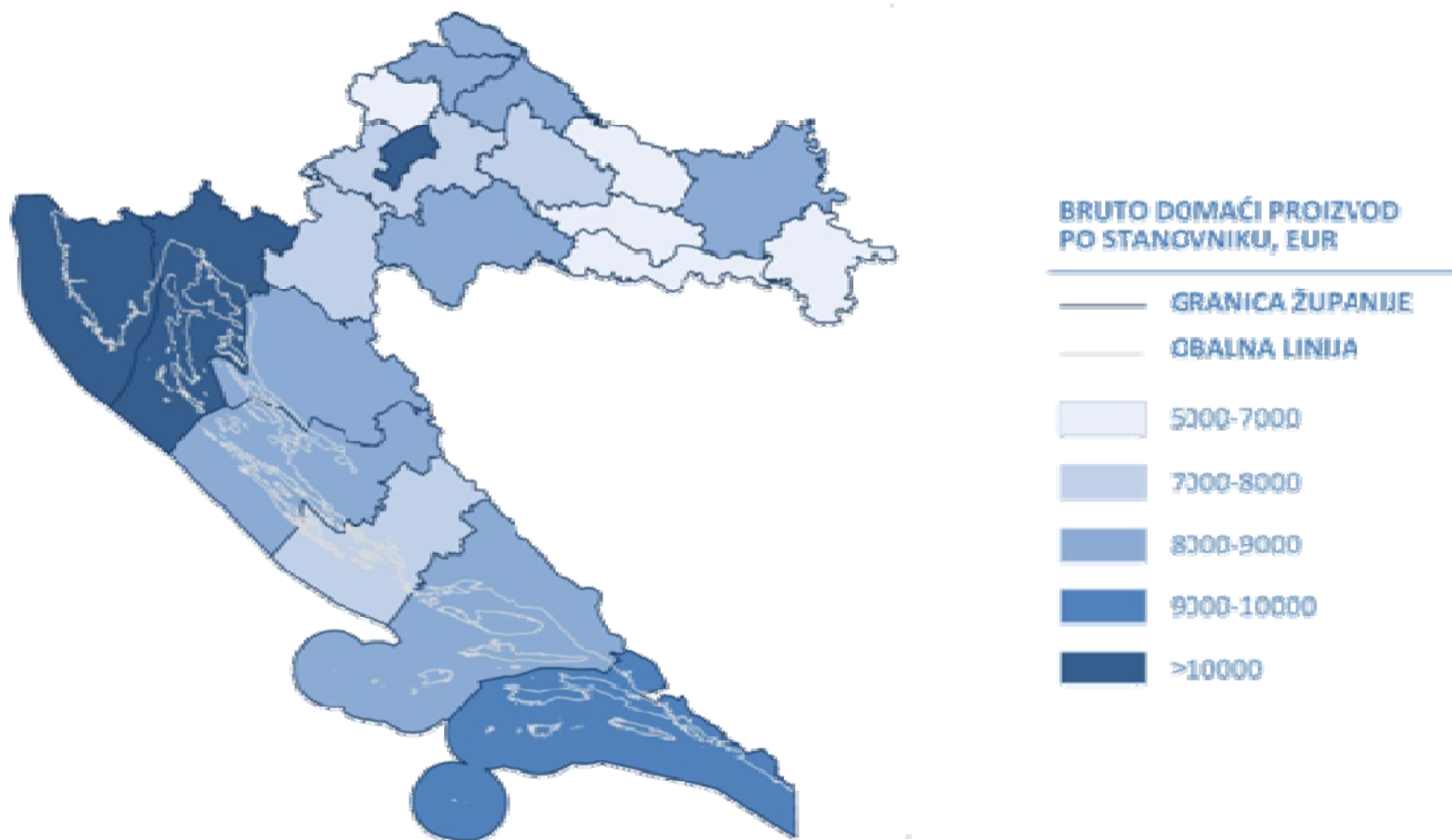

Ukupni rang Republike Hrvatske = 89 / 189

Izvor: Svjetska banka, Doing Business 2014., Profil gospodarstva Hrvatske

REGIONALNA RAZVIJENOST

PREMA VISINI BDP-a p/c za 2011.

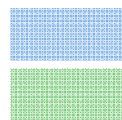

PGŽ – ubraja se među **ekonomski najrazvijenije** županije RH, uz Grad Zagreb i Istarsku županiju.

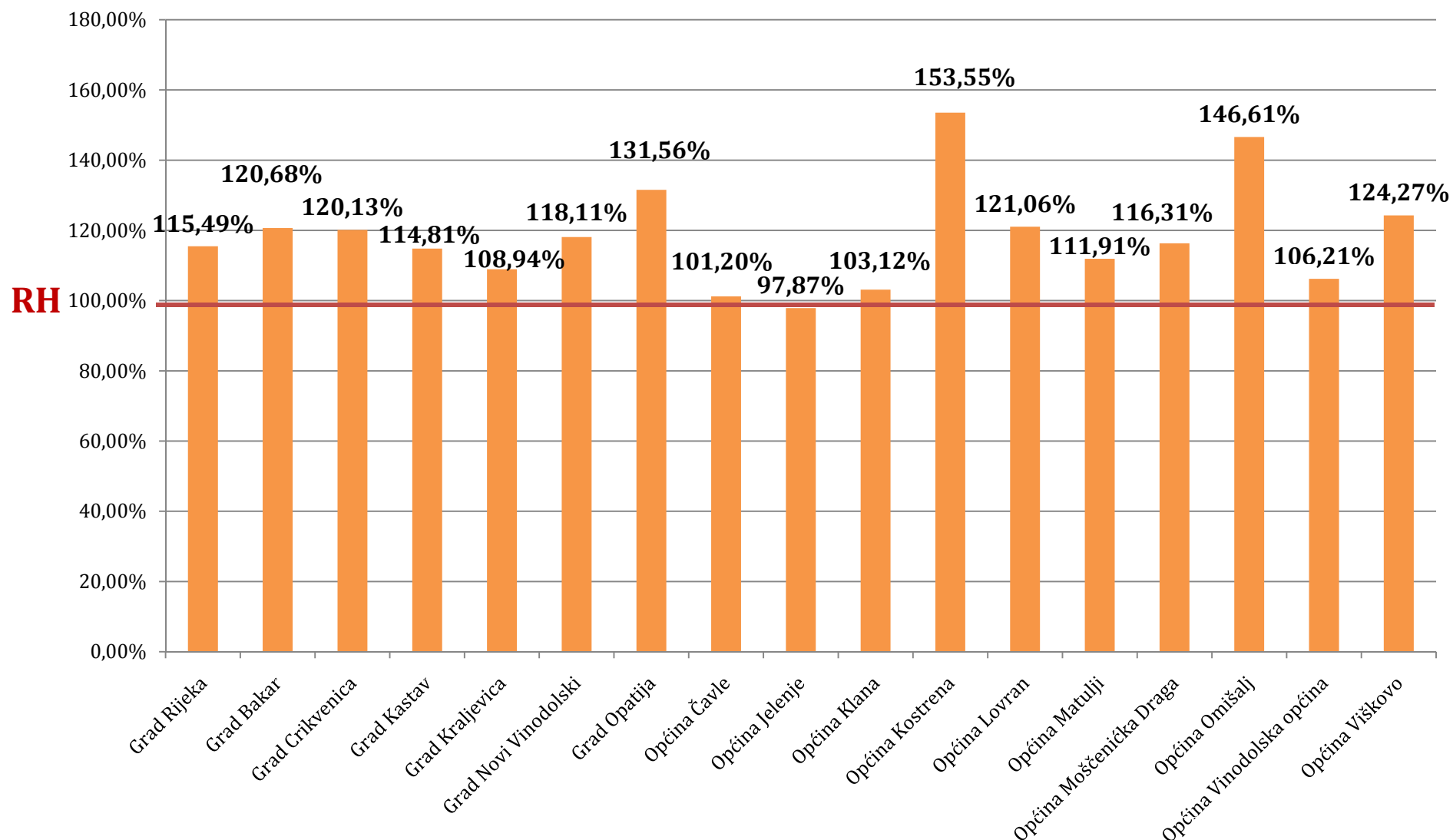
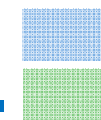
Indeks konkurentnosti (2010.)

	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja	Statistički rang (ukupno)	Perceptivni rang (ukupno)	Ukupni rang 2010.
Varaždinska	1	1	6	1	1
Grad Zagreb	2	4	2	7	2
Istarska	7	5	1	13	3
Međimurska	6	2	3	6	4
Zagrebačka	3	6	7	5	5
Zadarska	4	3	10	3	6
Primorsko- goranska	8	7	5	12	7
Splitsko-dalmatinska	12	9	4	14	8
Dubrovačko-neretvanska	11	11	9	11	9
Šibensko-kninska	14	13	8	16	10
Krapinsko-zagorska	13	10	11	8	11
Koprivničko-križevačka	9	8	13	4	12
Osječko-baranjska	5	12	14	2	13
Karlovačka	10	14	12	10	14
Bjelovarsko-bilogorska	16	17	15	15	15
Brodsko-posavska	15	16	19	9	16
Virovitičko-podravsk	17	15	17	17	17
Ličko-senjska	18	18	18	18	18
Sisačko-moslavačka	19	19	16	20	19
Vukovarsko-srijemska	20	20	20	19	20
Požeško-slavonska	21	21	21	21	21

Izvor: Svjetska banka, Doing Business 2014., Profil gospodarstva Hrvatske

Indeks razvijenosti JLS MR PRIOBALJE 2012.

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
JAVNA AGENCIJA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

Pitanja koja otvaramo

- **Negativna gospodarska kretanja** u Europi, Hrvatskoj, Županiji i njihov utjecaj na razvoj?
- Gospodarski rast i razvoj u PGŽ u odnosu na **državnu strategiju razvoja i planove velikih državnih poduzeća**?
- Pitanje daljnjeg razvoja **turizma i selektivnog razvoja turizma** u svjetlu dosadašnjeg načina privatizacije kao i rješavanja brojnih pitanja vezanih za pomorsko dobro i zaštićeni obalni pojas?
- Daljnji razvoj **obrazovanja i znanosti** u funkciji **gospodarskog i društvenog sustava**?
- itd.

Pitanja koja otvaramo

- Pozicija **prometnog čvora Rijeka** i utjecaj razvoja Rijeke i riječke urbane aglomeracije na razvoj cijele Županije?
- Razvoj **luke Rijeka**?
- Daljnji smjer **razvoja industrije**?
- **Brodogradnja i mala brodogradnja**?
- **Prostorno planiranje i zaštita okoliša**
- **Zaštićeni obalni pojas i ekološka mreža**
- itd.

STRATEŠKE ODREDNICE RAZVOJA U BUDUĆNOSTI

VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI i MJERE

**Primorsko-goranska županija
je poveznica Mediterana i Srednje
Europe, regija poželjna za život i rad
koja svoje potencijale realizira
održivim razvojem u uvjetima
društvene pravednosti.**

Prijedlog vizije

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
JAVNA USTANOVA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

CILJEVI VAŽEĆE ŽRS 2011-2014.

- STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj dinamičkog
 gospodarskog okruženja
- STRATEŠKI CILJ 2. Uravnotežen regionalni razvoj
- STRATEŠKI CILJ 3. Razvoj ljudskih potencijala
- STRATEŠKI CILJ 4. Zaštita prirode i okoliša

PRIJEDLOG STRATEŠKIH CILJEVA 2015-2020.

- Poboljšanje **kvalitete života** kroz razvoj društvene i gospodarske infrastrukture
- Na temeljima **društva znanja i novih tehnologija pametnom specijalizacijom** razviti **konkurentno i održivo gospodarstvo**
- Intenzivirati razvoj **cjelogodišnjeg turizma** s naglaskom na **posebne vidove turizma**
- Unaprijediti **povezivanje** Mediterana, Hrvatske i Europe
- Uravnotežiti **razvoj svih područja Županije** na principima **održivosti**

HORIZONTALNE TEME

- Jačanje kapaciteta za **upravljanje razvojem**
- Daljnji razvoj **civilnog društva** i njihovo uključivanje u razvojne aktivnosti Županije
- Jačanje otpornosti Županije na **krizna stanja**

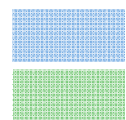

Horizontalne teme odnose na SVE strateške ciljeve, daju im dodatnu vrijednost i podupiru njihovo dostizanje.

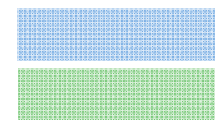
ZAKLJUČNO

- Stvorena je **kvalitetna podloga** za izradu strateškog okvira RS PGŽ
- **Aktivno sudjelovanje** JLS rezultira **jasnim projektima** i realizacijom istih
- Razvojna strategija mora biti **selektivna, realna te pokazati razvojne mogućnosti**
- **Partnerstvo** u strateškom planiranju!

SUGESTIJE, MIŠLJENJA, KOMENTARI

www.zavod.pgz.hr

zavod@pgz.hr